

Anonymiseret version

Oversættelse

C-816/19 - 1

Sag C-816/19

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

5. november 2019

Forelæggende ret:

Amtsgericht Hamburg (Tyskland)

Afgørelse af:

16. oktober 2019

Sagsøger:

QF

Sagsøgt:

Germanwings GmbH

Amtsgericht Hamburg (byretten i Hamburg)

[udelades]

Kendelse

I sagen

QF, [udelades] Pecs, Ungarn
[udelades]

– sagsøger –

[udelades]

mod

Germanwings GmbH, [udelades] Köln

DA

– sagsøgt –

[udelades]

har Amtsgericht Hamburg (byretten i Hamburg) [udelades] den 16. oktober 2019 afsagt følgende kendelse:

Sagen udsættes.

I henhold til artikel 267 TEUF forelægges Den Europæiske Unions Domstol følgende spørgsmål vedrørende fortolkning af EU-retten:

Udgør en strejke organiseret af et transporterende luftfartsselskabs eget personales fagforening en »usædvanlig omstændighed« som omhandlet i artikel 5, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004?

[Org. s. 2]

Præmisser:

1. [udelades] Udsættelse [udelades].
2. [udelades] Sagens afgørelse [udelades] afhænger af Den Europæiske Unions Domstols besvarelse af det i konklusionen formulerede præjudicielle spørgsmål.

Beskrivelse af sagens genstand

3. Sagsøgeren har nedlagt påstand om, at sagsøgte tilpligtes at betale en kompensation på 250,00 EUR.
4. Sagsøgeren havde en bekræftet reservation til en flyvning fra Budapest (BUD) til Hamburg (HAM) til flyvning nr. 4U7783, som skulle gennemføres af sagsøgte og lande i Hamburg den 27. oktober 2016 kl. 15. Flyet blev aflyst. Grunden til aflysningen var en strejke hos sagsøgtes kabinepersonale den 27. oktober 2016.
5. Sagsøgte førte indtil den 26. oktober 2016 overenskomstforhandlinger med fagforeningen UFO (Unabhängige Flugbegleiter Organisation e.V., fagforening for kabinepersonalet i den tyske kommercielle luftfart). På et forhandlingsmøde den 26. oktober 2016 afviste UFO et tilbud fra sagsøgte, som ikke opfyldte UFO's krav, og besluttede derefter arbejdskampforanstaltninger, som ifølge de planer, som UFO meddelte sagsøgte den 26. oktober 2016, skulle berøre samtlige sagsøgtes stationer.
6. På grund af strejken blev 418 ud af de 530 flyvninger, som sagsøgte havde planlagt for den 27. oktober 2016, aflyst. De resterende flyvninger blev gennemført ved at omorganisere flyveplanen og hyre subcharters. I forbindelse med erstatningsflyveplanen prioriterede sagsøgte alle »vanddestinationer«, som

ikke eller kun vanskeligt kunne nås med andre transportmidler. Desuden aflyste sagsøgte primært indenlandske flyvninger i Tyskland, hvis destinationer kunne nås med tog. Alle de medarbejdere, som sagsøgte endnu rådede over, blev indsat i erstatningsbesætninger.

7. Sagsøgte informerede de passagerer, der var berørt af aflysningerne, den 26. oktober 2016. [Org. s. 3]

Relevante EU-retlige forskrifter

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (EUT 2000, C 364, s. 1).

8. Artikel 12 (»Forsamlings- og foreningsfrihed«) er affattet således:

»1. Enhver har ret til frit at deltage i fredelige forsamlinger og til foreningsfrihed på alle niveauer, navnlig i forbindelse med politiske og faglige sammenslutninger og medborgersammenslutninger, hvilket indebærer, at enhver har ret til sammen med andre at oprette fagforeninger og at slutte sig hertil for at beskytte sine interesser. [...]«

9. Artikel 28 (»Forhandlingsret og ret til kollektive skridt«) er affattet således:

»Arbejdstagere og arbejdsgivere eller deres respektive organisationer har i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen og national lovgivning og praksis ret til at forhandle og indgå kollektive overenskomster på passende niveauer og i tilfælde af interessekonflikter ret til kollektive skridt, herunder strejke, for at forsvare deres interesser.«

Den europæiske socialpakt af 18. oktober 1961

10. Afsnit I, stk. 6, er affattet således:

»Alle arbejdere og arbejdsgivere har ret til at føre kollektive forhandlinger.«

11. Afsnit II, artikel 6 (»Retten til at føre kollektive forhandlinger«) er affattet således:

»For at sikre en effektiv udnyttelse af retten til at føre kollektive forhandlinger forpligter de kontraherende parter sig til:

[...]

og anerkender:

4. arbejders og arbejdsgivers ret til kollektive skridt i tilfælde af interessekonflikter, herunder strejkeretten, under iagttagelse af de forpligtelser, der måtte være indeholdt i tidligere indgåede kollektive overenskomster.« [Org. s. 4]

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004

12. 14. betragtning har følgende ordlyd:

»Ligesom under Montrealkonventionen bør de transporterende luftfartsselskabers forpligtelser begrænses eller bortfalde, hvis en begivenhed skyldes usædvanlige omstændigheder, som ikke kunne have været undgået, selv om alle forholdsregler, der med rimelighed kunne træffes, faktisk var blevet truffet. Sådanne omstændigheder kan navnlig indtræffe som følge af politisk ustabilitet, vejrforhold, der er uforenelige med gennemførelsen af den pågældende flyvning, sikkerhedsrisici, uforudsete sikkerhedsproblemer eller strejker, der berører det transporterende luftfartsselskabs drift.«

13. Artikel 5 (»Aflysning«) er affattet således:

»1. Hvis en flyafgang aflyses, skal berørte passagerer: [...]

c) have ret til kompensation fra det transporterende luftfartsselskab i overensstemmelse med artikel 7 [...]

3. Et transporterende luftfartsselskab har ikke pligt til at udbetale kompensation i henhold til artikel 7, hvis det kan godtgøre, at aflysningen skyldes usædvanlige omstændigheder, som ikke kunne have været undgået, selv om alle forholdsregler, der med rimelighed kunne træffes, faktisk var blevet truffet.«

14. Artikel 7 (»Kompensationsret«) er affattet således:

»1. Når der henvises til denne artikel modtager passageren en fast kompensation som følger:

a) 250 EUR for alle flyvninger på højst 1 500 km [...]« [org. s. 5]

[udelades]

15. [udelades]

Relevant national retspraksis vedrørende det præjudicielle spørgsmål

16. Bundesgerichtshof (forbundsdomstolen) traf ved dom af 21. august 2012 [udelades] følgende afgørelse [udelades]:

1. **Såfremt en fagforening i forbindelse med tarifstridigheder opfordrer et luftfartsselskabs piloter til at nedlægge arbejdet, kan dette have usædvanlige omstændigheder som omhandlet i artikel 5, stk. 3, i forordning nr. 261/2004 til følge.**
2. **Luftfartsselskabet er i dette tilfælde fritaget for at betale kompensation for de flyvninger, som det aflyser for at tilpasse flyveplanen de virkninger af strejken, der må forventes.**

Bundesgerichtshof (forbundsdomstolen) begrundede bl.a. sin afgørelse som følger (præmis 25 f.):

»Sagsøgte påberåbelse af usædvanlige omstændigheder udelukkes ikke af, at det var muligt for sagsøgte at kontrollere situationen.

Som regel kan det i forbindelse med en overenskomstforhandling ikke lægges til grund, at det er muligt at kontrollere situationen, og at usædvanlige omstændigheder dermed er udelukket. Beslutningen om at gennemføre en strejke træffes af arbeidstagersiden inden for rammerne af dennes frie forhandlingsret og dermed uden for det transporterende luftfartsselskabs virksomhed. Deraf følger, at luftfartsselskabet [org. s. 6] som regel heller ikke for dets egne medarbejders vedkommende har en retligt væsentlig indflydelse på, om der bliver strejket eller ej. I denne forbindelse kan argumentet om, at det transporterende luftfartsselskab i forbindelse med virksomhedsinterne strejker har mulighed for at opfylde kravene og dermed afværge strejken, ikke følges. Dette ville kræve, at luftfartsselskabet skulle give afkald på sin EU-retligt beskyttede foreningsfrihed og på forhånd indtage den underlegne position i arbejdskampen. Dette er hverken acceptabelt for luftfartsselskaberne eller i passagerernes interesse på lang sigt.«

Parternes retsopfattelser

17. Sagsøgeren er af den opfattelse, at strejke blandt en del af kabinepersonalet ikke udgør »usædvanlige omstændigheder« som omhandlet i artikel 5, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004. Sagsøgeren har anført, at strejker må påregnes i forbindelse med enhver overenskomstforhandling, og at der dermed også må regnes med udfald og aflysning af flyvninger. Der er tale om en typisk omstændighed, som må forventes i forbindelse med driften, og ikke om en usædvanlig omstændighed.
18. Sagsøgte er af den opfattelse, at en strejke organiseret af fagforeningen udgør en usædvanlig omstændighed, uafhængigt af, om det strejkende personale er medarbejdere hos det transporterende luftfartsselskab eller ej. Forordning (EF) nr. 261/2004 sondrer ikke en gang mellem, om det drejer sig om en strejke blandt medarbejderne eller andre grupper.

Retten foreløbige retsopfattelse

19. Den forelæggende ret lægger til grund, at det må forventes, at det præjudicielle spørgsmål bliver besvaret benægtende.
20. Den forelæggende ret forstår Domstolens dom af 17. april 2018 (C-195/17) således, at passagerens ret til kompensation netop ikke skal afhænge af, om en strejke er lovlig i henhold til de relevante nationale arbejdsretlige og overenskomstmæssige bestemmelser, [org. s. 7] men at det tværtimod kun er hændelser, som ud fra deres natur og årsag ikke er en del af det pågældende luftfartsselskabs normale virksomhed, og som ikke ligger inden for selskabets faktiske kontrol, der udgør »usædvanlige omstændigheder« som omhandlet i artikel 5, stk. 3, i forordning nr. 261/2004.
21. Den forelæggende ret går ud fra, at Domstolen – når den allerede anser en »vild strejke« for at være en begivenhed, der ligger inden for luftfartsselskabets faktiske kontrol – så meget desto mere anser en strejke organiseret af en fagforening for luftfartsselskabets egne medarbejdere for at ligge inden for denne kontrol (idet luftfartsselskabet f.eks. kan nå til enighed med den pågældende fagforening), således at der ikke kan foreligge »usædvanlige omstændigheder«.
22. På den anden side anser den forelæggende ret det også for muligt, at Domstolen bedømmer en strejke organiseret af fagforeningen anderledes, da denne i modsætning til en »vild strejke« er beskyttet af EU-retten samt af artikel 12, stk. 1, og artikel 28 i chartret om grundlæggende rettigheder, og at afgørelsen af 17. april 2018 (C-195/17) derfor ikke kan fortolkes således, at den også omfatter en strejke organiseret af fagforeningen. Også strejkeretten, som er sikret ved artikel 6, stk. 4, i den Europæiske Socialpakt, er som anført i det indledende punktum samt i programsætningen i afsnit I, stk. 6, baseret på retten til – koordinerede – kollektive forhandlinger. Den anerkendes nemlig udtrykkeligt »for at sikre en effektiv udnyttelse af retten til at føre kollektive forhandlinger«. Domstolen kan derfor eventuelt i modsætning til det i præmis 19-21 anførte lægge til grund, at det vil udgøre en tilsidesættelse af EU-retten at overføre dens praksis til strejker organiseret af en fagforening, hvilket muligvis allerede kan udledes af 14. betragtning til forordning (EF) nr. 261/2004, som generelt betegner strejker som »usædvanlige omstændigheder«, men som især består i, at der – i hvert fald som resultat – gribes ind i luftfartsselskabets frie forhandlingsret, som er sikret ved EU-retten.

Sagens status [ved den nationale ret]

23. [udelades] [org. s. 8]
 [udelades]
 [udelades] [underskrift]

[udelades]

ARBEJDS
DOKUMENT